

SGH

Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie

Starzenie się ludności i jakość życia osób starszych w Polsce

Dr Anita Abramowska-Kmon, SGH

Prof. dr hab. Piotr Błędowski, SGH

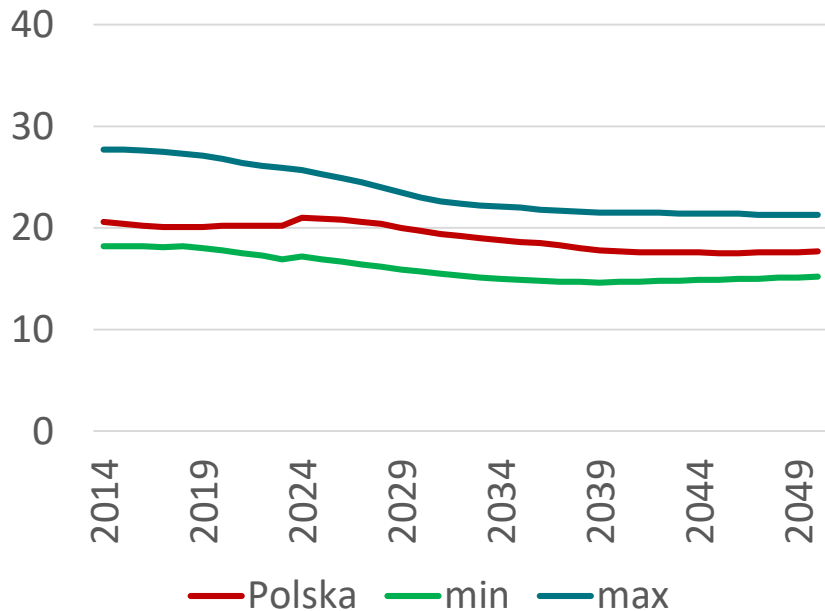
Prof. dr hab. Barbara Szatur-Jaworska, UW

Dr hab. Piotr Szukalski, prof. UŁ

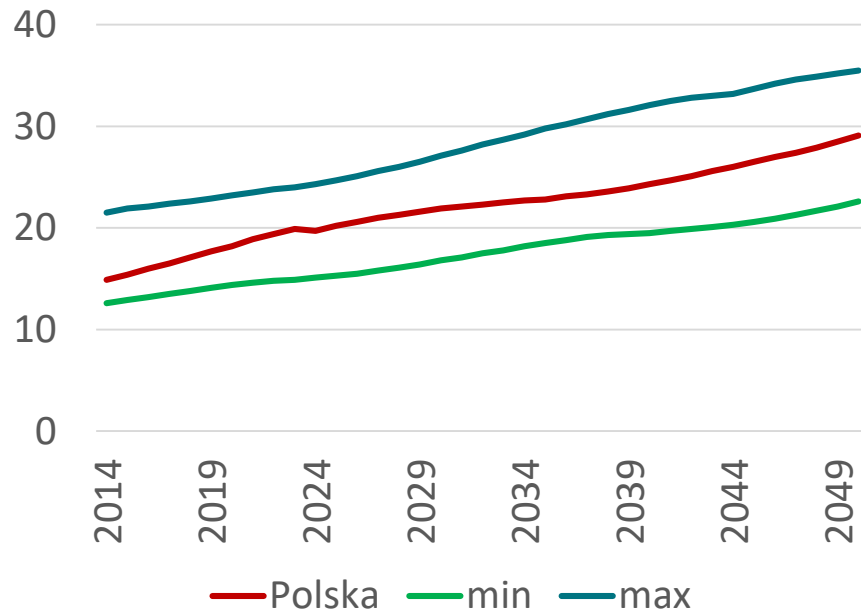
XI Kongres Ekonomistów Polskich
Poznań, 4-5.12.2025

Starzenie się ludności Polski, 2014-2050

Udział osób w wieku 0-19 lat w populacji

Udział osób w wieku 65+ w populacji

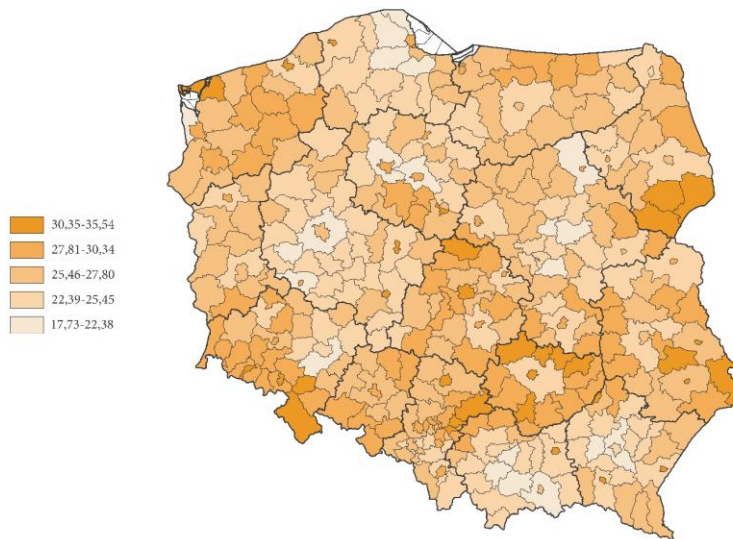
Odsetek ludności Polski według ekonomicznych grup wieku, 2010-2060 (wybrane lata)

Grupa wieku \ Rok	2010	2023	2030	2040	2050	2060
przedprodukcyjny 0-17	18,8	18,2	16,8	15,0	15,5	15,6
produkcyjny 18-59/64	64,4	58,4	58,1	56,4	50,8	48,8
poprodukcyjny kobiety 60+ mężczyźni 65+	16,8	23,3	25,1	28,7	33,7	35,5

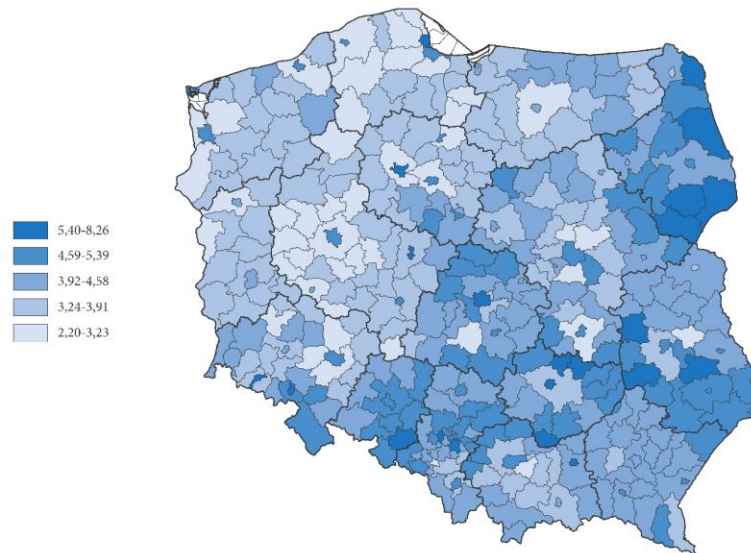
Źródło: obliczenie własne na podstawie *Prognoza ludności na lata 2023–2060*.

Udział osób starszych i sędziwych według powiatów, 2023

Udział 65+

Udział 80+

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

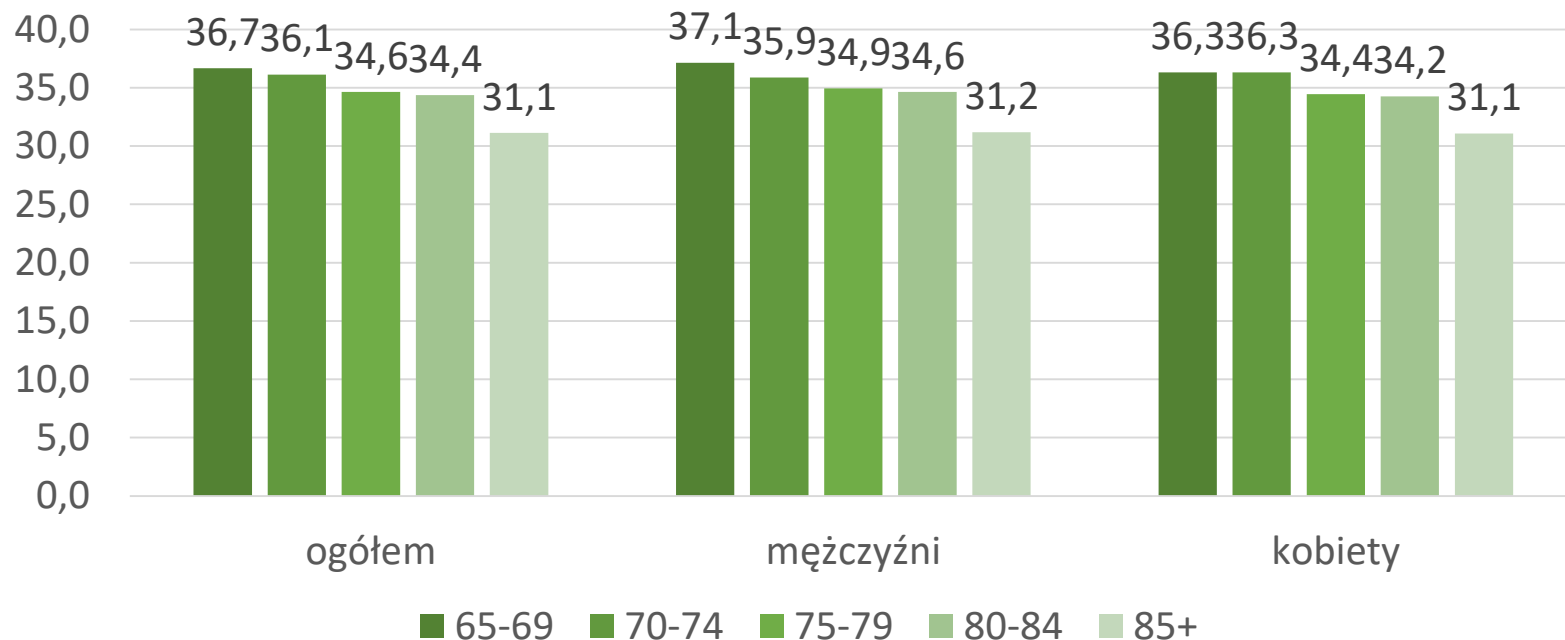
Gospodarstwa domowe i poziom życia osób starszych

- W Polsce w ponad 6,5 mln gospodarstw domowych (GD) była przynajmniej jedna osoba w wieku 60 lat lub więcej (ponad 52% wszystkich GD)
- 22% GD było tworzonych tylko przez osoby starsze (1- lub 2- osobowe)
- W GD emerytów przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na osobę wynosił 2535,54 zł (2023, BBGD). W 86,1% - świadczenia z ubezpieczeń społecznych, a w 11,7% - praca najemna).
- GD z osobami 60+ rzadziej niż GD bez takich osób oceniały sytuację materialną jako dobrą lub bardzo dobrą
- 40,8% GD emerytów deklarowało, iż nie mogłyby pokryć z własnych środków nieoczekiwanego wydatku w wysokości 1700 zł. (2022, EU-SILC)
- Miesięczne wydatki GD z przynajmniej jedną osobą starszą na osobę wynosiły 1546,19 zł, zaś w GD tworzonych wyłącznie przez osoby starsze – 2076,78 zł (2023)
- Struktura wydatków GD emerytów: żywność i napoje bezalkoholowe – 29,4% , użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii – 23,0% oraz zdrowie – 8,0%.

Otrzymywanie opieki przez osoby starsze

- Ponad 1/5 osób 65+ otrzymuje opiekę nieformalną (kobiety częściej niż mężczyźni: 23% wobec 16,9%).
- Udział ten rośnie wraz z wiekiem.
- Ponad 45% osób w wieku 80+ otrzymuje opiekę nieformalną.
- Co dziesiąta osoba starsza otrzymywała pomoc codziennie.
- Opiekunowie: członkowie rodziny (współmałżonek, dzieci, inni krewni) oraz w dużo mniejszym stopniu: przyjaciele, znajomi i sąsiedzi.
- Luka opiekuńcza: 52,6% osób starszych w Polsce miało niezaspokojone potrzeby opiekuńcze.

Subiektywna jakość życia osób starszych w Polsce – wskaźnik CASP

Sieci rodzinne i społeczne osób starszych

- Sieci rodzinne tworzone są przez osoby powiązane więziami rodzinnymi (współmałżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo, wnuki, inni krewni)
- Sieci społeczne tworzone są przez osoby bliskie emocjonalnie
- Zarówno sieci rodzinne jak i społeczne kształtowane są w przebiegu życia
- Są coraz bardziej złożone
- Występują znaczące różnice między krajami europejskimi pod względem wielkości i struktury sieci rodzinnych i społecznych -> **Europa Północna i Zachodnia**: słabe więzi rodzinne vs. **Europa Środkowo-Wschodnia i Południowa**: silne więzi rodzinne
- Sieci społeczne są ważnym aspektem w analizach stanu zdrowia, jakości życia i różnorodnego wsparcia

Sieci rodzinne i społeczne osób starszych

Cel analiz: porównanie wielkości i struktury sieci rodzinnych i społecznych osób 65+ uwzględniając status rodzinny respondentów

Dane: 6 fala badania SHARE (2015) (specjalny moduł poświęcony sieciom społecznym)

Kraje: 17 krajów europejskich: Austria, Niemcy, Szwecja, Hiszpania, Włochy, Francja, Dania, Grecja, Szwajcaria, Belgia, Czechy, Polska, Luksemburg, Portugalia, Słowenia, Estonia i Chorwacja.

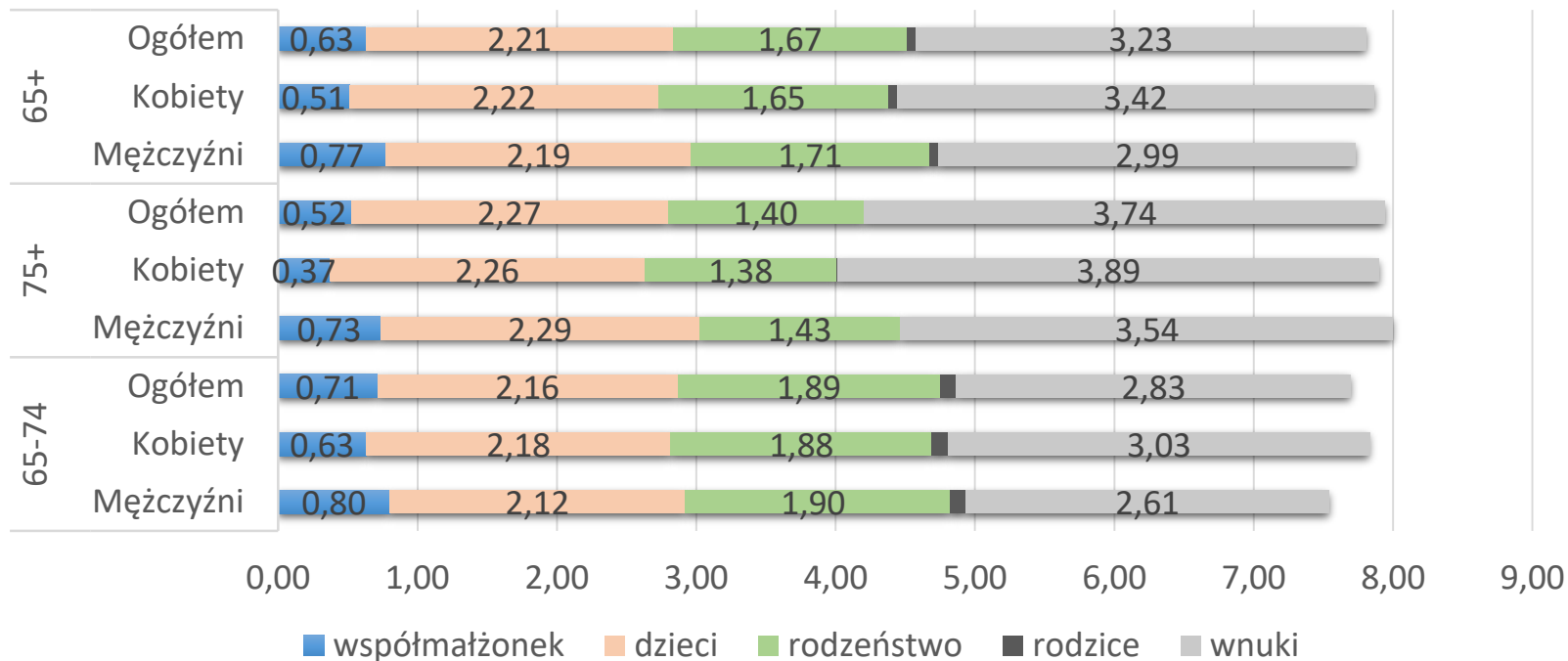
Próba: 30 355 respondentów w wieku 65+

Sieci: rodzinne: współmałżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo i wnuki

społeczne: współmałżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo, inni krewni, przyjaciele i znajomi (z kim Respondent rozmawia o swoich sprawach max. 7 osób)

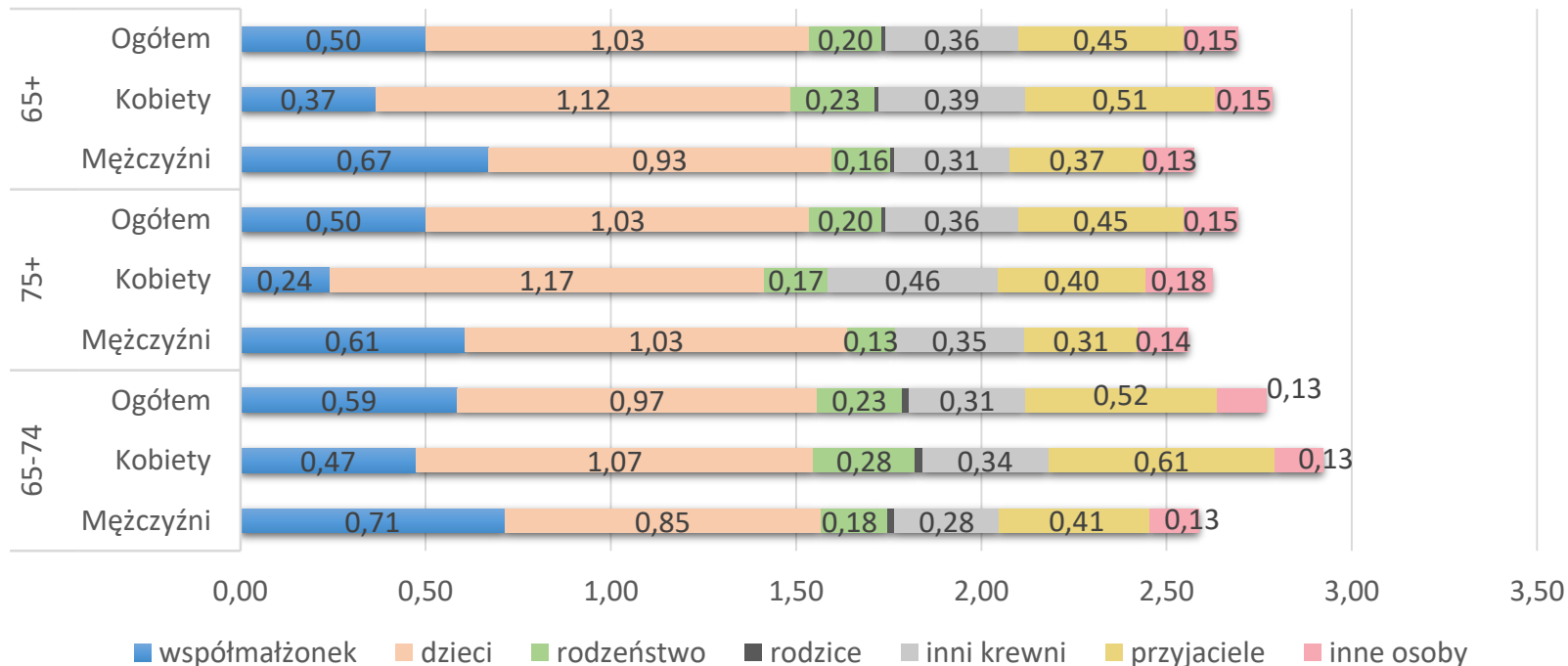
Pomiar: udział osób w związkach oraz średnia liczba poszczególnych osób w sieciach
=> **wielkość i struktura sieci**

Wielkość i struktura sieci rodzinnych osób 65+

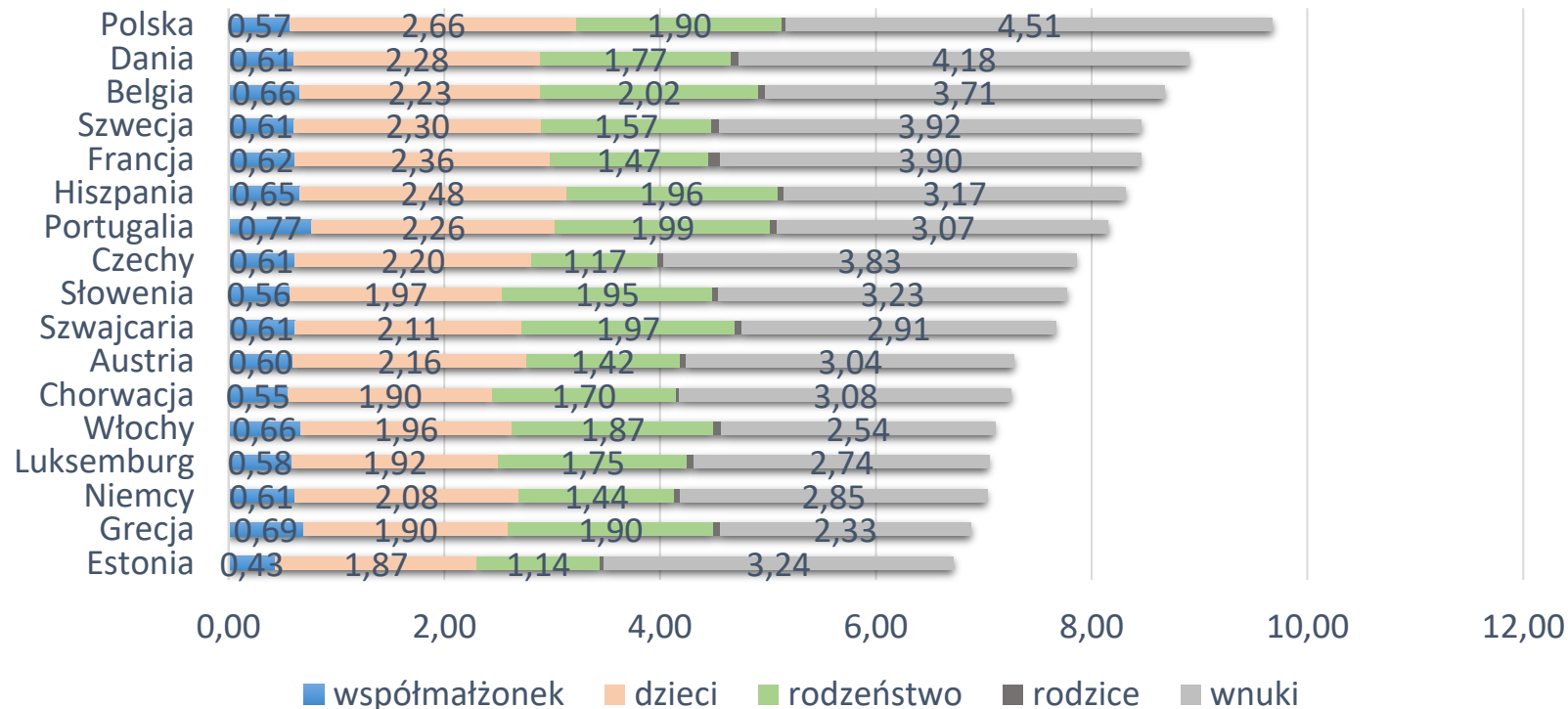
Źródło: Abramowska-Kmon (2025)

Wielkość i struktura sieci społecznych osób 65+

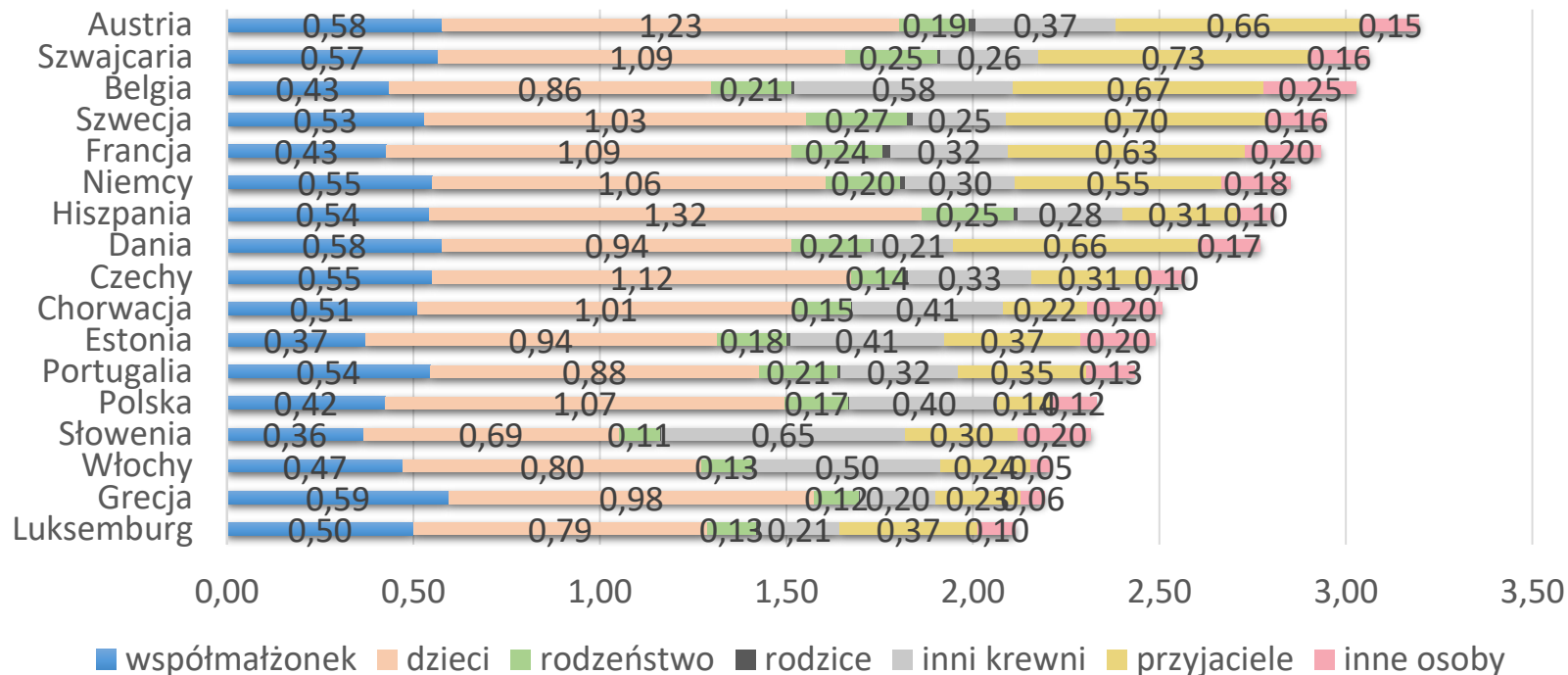
Źródło: Abramowska-Kmon (2025)

Wielkość i struktura sieci rodzinnych osób 65+ według krajów

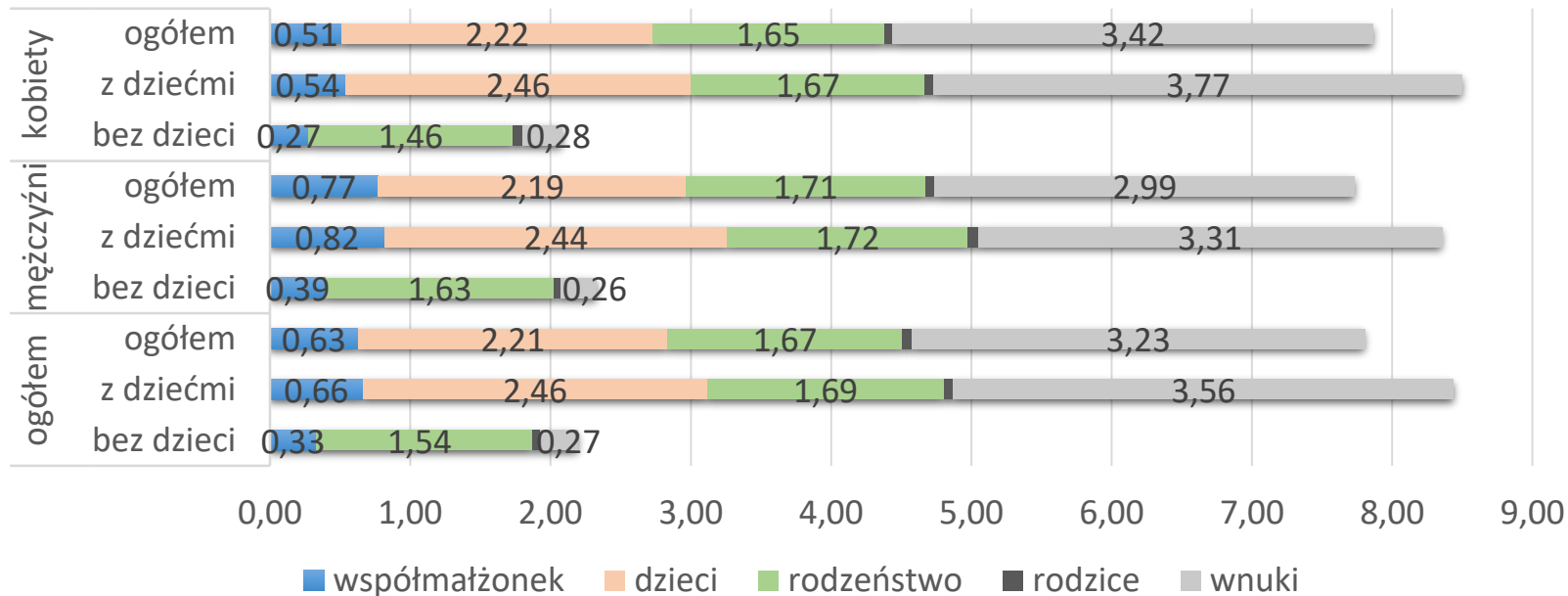
Źródło: Abramowska-Kmon (2025)

Wielkość i struktura sieci społecznych osób 65+ według krajów

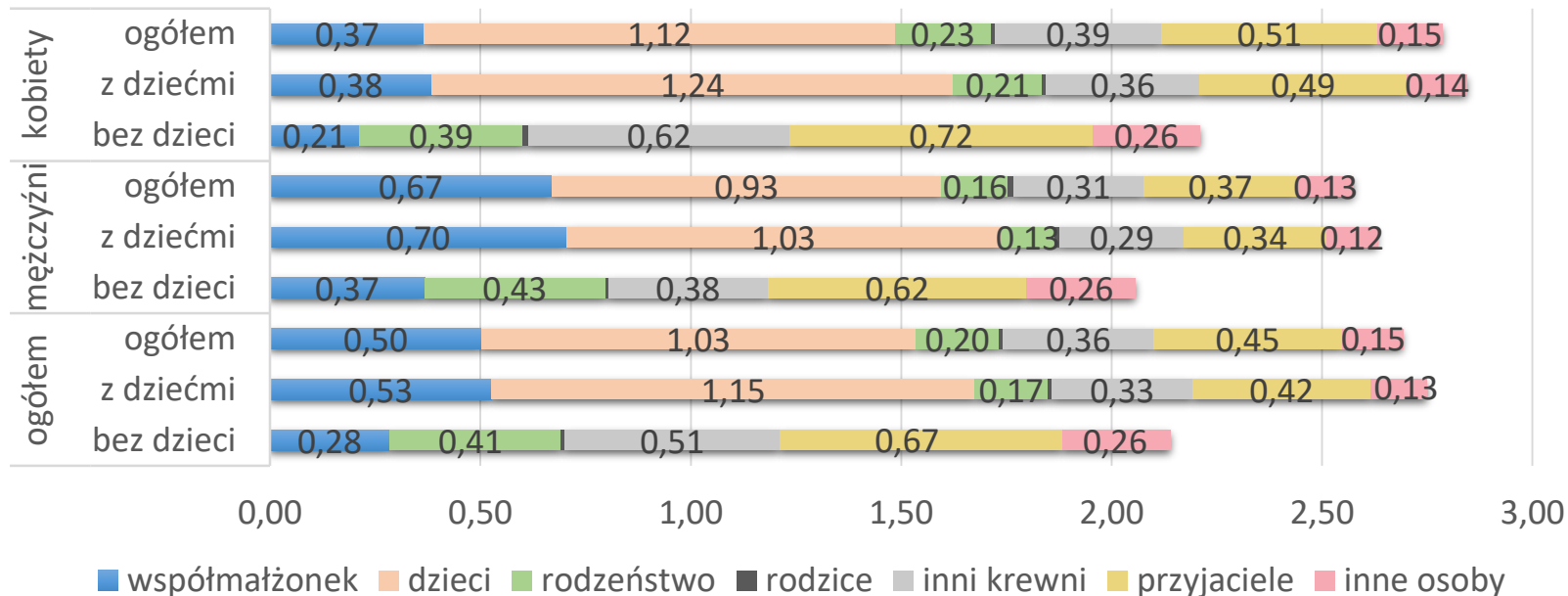
Źródło: Abramowska-Kmon (2025)

Wielkość i struktura sieci rodzinnych osób 65+ według statusu rodzicielskiego

Źródło: Abramowska-Kmon (2025)

Wielkość i struktura sieci społecznych osób 65+ według statusu rodzicielskiego

Źródło: Abramowska-Kmon (2025)

Journal of Family Studies

 Routledge
Taylor & Francis Group

ISSN: (Print) (Online) Journal homepage: www.tandfonline.com/journals/rjfs20

Family and social networks among older people in selected European countries

Anita Abramowska-Kmon

To cite this article: Anita Abramowska-Kmon (23 Jan 2025): Family and social networks among older people in selected European countries, Journal of Family Studies, DOI: [10.1080/13229400.2025.2453028](https://doi.org/10.1080/13229400.2025.2453028)

To link to this article: <https://doi.org/10.1080/13229400.2025.2453028>

Dziękuję za uwagę!